

PRKUnews

ฉบับที่ 11 : 21 มิถุนายน 2567

Story : Pakamas Thanapattanapongs

นายวงศ์เวช เซาวันชูเวช
นิสิตปริญญาโท
ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นพิภพ
คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.ฉัตรเฉลิม เกษเวชสุริยา
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นพิภพ
คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.ศิเต มานิทกุล
นักวิจัยปฏิบัติการ
ศูนย์วิจัยและการศึกษา
บรรพชีวินวิทยา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ดร.พรเพ็ญ จันสีกอร์
ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑ์สิรินธร
จังหวัดกาฬสินธุ์

นักบรรพชีวินวิทยา ม.เกษตรศาสตร์ ค้นพบ ฟันไดโนเสาร์ไทแรนโนซอรัสแรกเริ่ม ญาติเก่าแก่ของ T.rex ยุคจูแรสซิกในประเทศไทย

นายวงศ์เวช เซาวันชูเวช นิสิตปริญญาโท
ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นพิภพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ภายใต้การดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรเฉลิม
เกษเวชสุริยา ร่วมกับ ดร.ศิเต มานิทกุล นักวิจัยปฏิบัติการ
ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม และดร.พรเพ็ญ จันสีกอร์ ผู้อำนวยการ
พิพิธภัณฑ์สิรินธร จังหวัดกาฬสินธุ์ ค้นพบซาก
ดึกดำบรรพ์ฟันเดี่ยวของไดโนเสาร์ กลุ่มไทแรนโนซอรัส

แหล่งซากดึกดำบรรพ์ฟงูน้อย ตำบลคันทนา อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลคันทนา

ภาพจำลองไดโนเสาร์ไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มกำลังไล่ล่าไดโนเสาร์กินพืช
ขนาดเล็ก มิโนไมเคอร์เซอร์ ภูน้อยเอนซิส
ที่มา: เพาไดโนเสาร์ล่าแบบไทยๆ

ภาพจำลองไดโนเสาร์ไทแรนโนซอรัสแรกเริ่ม ยุคจูแรสซิก ประเทศไทย
ที่มา: เพาไดโนเสาร์ล่าแบบไทยๆ

แรกเริ่ม (basal tyrannosauroid) ในพื้นที่แหล่ง
ซากดึกดำบรรพ์ฟงูน้อย ตำบลคันทนา อำเภอกำแพง จังหวัด
กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในญาติเก่าแก่ของไดโนเสาร์กินเนื้อ
ขนาดใหญ่ชื่อดังอย่าง ไทแรนโนซอรัส เร็กซ์ หรือ
ที.เร็กซ์ในยุคครีเทเชียสตอนปลาย

ฟันเดี่ยวของไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มถูกพบใน
หมวดหินภูกระดึงตอนล่าง มีอายุอยู่ในช่วงยุคจูแรสซิก
ตอนปลาย หรือประมาณ 150 ล้านปีก่อน โดยมี
ลักษณะของฟันที่โดดเด่น 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่
สันฟันด้านหน้าที่ขยายไปไม่ถึงเส้นแบ่งรากฟันและ
โค้งเข้าหาลิ้น (twisted mesial carinae not reach
the cervix) และพื้นผิวเคลือบฟันหรืออีนาเมลที่มี
ลักษณะเป็นริ้วดัก (braided enamel surface
texture) ซึ่งฟันของไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มนี้มี
ลักษณะที่แตกต่างกับฟันของไดโนเสาร์กินเนื้ออีก
ชนิดที่พบซากดึกดำบรรพ์รวมกันในแหล่งอย่าง
เมเทรียแคนธอซอริด (metriacanthosauroid)
เนื่องจากฟันของเมเทรียแคนธอซอริดมีสันฟันด้านหน้า
ที่ขยายเลยเส้นแบ่งรากฟันและพื้นผิวเคลือบฟันที่
มีลักษณะเป็นขรุขระ จึงเป็นหลักฐานการมีอยู่ของ
ไดโนเสาร์กินเนื้อกลุ่มในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ฟงูน้อย
จากการวิเคราะห์ทางอนุกรมวิธานและสถิติ ไทแรนโนซอรัส

ภาพจำลองสภาพแวดล้อมบรรพกาลของหมวดหินภูกระดึงตอนล่าง
ยุคจูแรสซิกตอนปลาย ประเทศไทย
ที่มา: เพาไดโนเสาร์ล่าแบบไทยๆ

1 cm

ซากดึกดำบรรพ์ฟันเดี่ยวของไดโนเสาร์กลุ่มไทแรนโนซอรัสแรกเริ่ม
จากหมวดหินภูกระดึงตอนล่าง ยุคจูแรสซิกตอนปลาย

แรกเริ่มฟงูน้อยมีความใกล้ชิดทางสายวิวัฒนาการกับ
ไดโนเสาร์ไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มอย่าง กวนหลง (Guanlong)
จากประเทศจีน และโปรเซราโทซอรัส (Proceratosaurus)
จากประเทศอังกฤษ

การมีอยู่ของไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มนั้นเป็น
หลักฐานบ่งชี้ให้เห็นถึงนิเวศวิทยาบรรพกาลอันอุดม
สมบูรณ์ของหมวดหินภูกระดึงตอนล่าง ยุคจูแรสซิก
ของประเทศไทย ซึ่งมีห่วงโซ่อาหารที่ซับซ้อนและแสดง
ให้เห็นถึงลำดับขั้นการล่าของสัตว์นักล่าในระบบนิเวศ
โดยไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดใหญ่อย่างเมเทรียแคนธอ
ซอริดอาจล่าสัตว์กินพืชขนาดใหญ่อย่างไดโนเสาร์กลุ่ม
มาเมโนซอริดหรือสเตโกซอริด ในขณะที่สัตว์กินพืช
ขนาดเล็กอย่าง มิโนไมเคอร์เซอร์ ภูน้อยเอนซิส อาจ
ตกเป็นเหยื่อของผู้ล่าระดับรองอย่างไทแรนโนซอรัส
แรกเริ่ม รวมถึงการค้นพบนี้ยังช่วยทำให้เราเข้าใจ
ถึงการกระจายตัวเชิงชีวภูมิศาสตร์บรรพกาลของ
ไทแรนโนซอรัสในช่วงปลายยุคจูแรสซิกอีกด้วย

งานวิจัยนี้ถือได้ว่าเป็นรายงานการค้นพบไดโนเสาร์
กลุ่มไทแรนโนซอรัสแรกเริ่มครั้งแรกในภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความ
หลากหลายทางชีวภาพในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ฟงูน้อย
อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตลอดจนความสำคัญ
ของอุทยานธรณีภาพสิรินธร Kalasin GEOPARK
ในประเทศไทยอีกด้วย

งานสื่อสารองค์กร กองบริหารกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนงามวงศ์วาน จตุจักร กทม. 10900

www.ku.ac.th Kasetart University kasetart_ku

0 2942 8181-3

kasetart_ku

